

El finançament de les *fundacions* a Catalunya

MAIG 2012

Coordinadora
Catalana
de Fundacions

El finançament de les
fundacions
a Catalunya

MAIG 2012

EDITOR

Coordinadora Catalana de Fundacions

DIRECCIÓ

GAPS

COORDINACIÓ

Alba Molas

SUPORT DE CAMP

Montse Pedra

TRACTAMENT DE DADES

GAPS

GAPS

Eva Coronado, Oriol Molas, Marta Rovira,
Letícia Palacios, Jesús Garcia, Maria Rosa Torres,
Cristina Cabanellas

SECRETARIA DE DIRECCIÓ

Montse Oliveras

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Provença, 304, 1r 3a
08008 Barcelona
Tel.: 93 488 14 80
info@ccfundacions.cat
www.ccfundacions.cat

DISSENY

PalliDisseny

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

FX serveis lingüístics

IMPRESSIÓ

Winihard gràfics

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia
Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques

Pròleg

La Coordinadora de Fundacions de Catalunya ens fa conèixer l'estructura del finançament de les fundacions catalanes mitjançant un estudi dirigit per Oriol Molas, basat per primera vegada en una enquesta dirigida a més de 1.500 fundacions de les prop de 2.000 actives a Catalunya. L'estudi dona per descomptat que el lector ja coneix la tipologia general de les fundacions, i es limita a presentar-ne un resum quantitatiu. Els resultats són introduïts mitjançant resums breus i prou informatius perquè no calgui repetir-los aquí.

La primera impressió per a algú que no pertanyi a aquest àmbit és que l'univers de les fundacions és heteròclit quant a dimensió: les 32 entitats més grans suposen el 76% del capital fundacional total, mentre que moltes de les més petites (gairebé la meitat del total) no arriben al capital mínim de 60.000 euros. La mateixa dispersió es nota en els pressupostos: d'un total de gairebé 2.000 milions d'euros el 2011, les tres quartes parts de les entitats no arribaven als 6 milions, i menys del 4% passaven dels 30 milions d'euros.

En realitat, la forma fundacional cobreix entitats molt diverses entre si: les més grans, en el terreny de la sanitat i de l'educació, són prestadores de serveis al sector públic (hospitals i escoles); les més petites tenen finalitats diverses (cultura, recerca, serveis socials, esports, cooperació), i moltes en tenen més d'una alhora. Les més petites acostumaven a tenir el seu origen en un llegat, mentre que actualment són sovint antigues associacions que adopten la forma fundacional per tal de dotar-se d'òrgans de govern més funcionals (un patronat i una gerència). Això els permet una millor gestió i ajuda a la seva permanència en el temps.

Com es mantenen aquestes fundacions? Un cop més, l'estructura de la fundació tipus abasta variacions que responen a la naturalesa de les entitats: en el cas de les més grans, les prestadores de serveis, més de la meitat dels ingressos provenen de les contraprestacions monetàries, mentre que la venda de productes i serveis i les subvencions suposen la quasi totalitat del que resta. Dues xifres criden l'atenció: l'elevada dependència de les subvencions (quasi una quarta part del total) i l'escàs pes de les donacions i quotes, que no arriben al 6 % del total. Aquestes xifres fan palesa la debilitat financera de moltes fundacions, ja que una dependència excessiva dels recursos públics les fa –amb la possible excepció de les grans prestadores de serveis– molt vulnerables als avatars dels pressupostos, mentre que l'escassa participació de donacions i quotes privades les priva del recurs més estable de què disposen les organitzacions sense ànim de lucre: la generositat de les persones.

La comparació entre Europa i els Estats Units pel que fa a l'actitud respecte de les organitzacions de beneficència en general fa aparèixer diferències significatives: el percentatge de ciutadans que pertanyen a una organització caritativa (*charity*) als Estats Units és més del doble del que correspon a Europa; la donació per persona hi és més de deu vegades superior, i depassa el límit fiscalment deduïble. I, no obstant això, l'actitud dels nord-americans envers els menys afortunats és molt menys tolerant que la dels europeus: en general, nosaltres tendim a pensar que la pobresa és fruit sobretot de la mala sort, mentre que als Estats Units tendeixen a atribuir-la a la manca d'empenya.* Aquestes diferències... ¿no haurien de fer-nos més generosos?

Hi ha raons de pes perquè la forma fundacional, i el món de les fundacions en general, siguin més coneguts i gaudeixin de més prestigi, i també de més suport de la ciutadania. Les fundacions tenen el potencial per ser organitzacions eficients: els seus òrgans de govern i les seves atribucions estan clarament definits, de tal manera que un patronat responsable i una gestió ben triada poden canalitzar energies de voluntaris i recursos de patrocinadors d'una manera eficaç (observem que els enquestats a l'estudi, si no s'atreveixen a considerar-se més eficients que l'empresa privada, es veuen, sens dubte, molt més eficaços que no pas els organismes públics). Són, per tant, la forma més adequada per a una organització sense finalitats lucratives, perquè poden –si volen– evitar la sospita que aquestes organitzacions tendeixen a ser mal administrades, i poden, doncs, descarregar el sector públic de tasques que no té per què fer i que sovint fa malament. En una època com aquesta, en què els recursos públics es veuen inexorablement retallats, el suport a les fundacions esdevé més necessari, i és, sens dubte, una bona mesura del grau de consciència cívica d'una societat avançada.

Alfredo Pastor

Professor de l'IESE, Càtedra IESE-Banc Sabadell
d'economies emergents.

* V. ALESINA, A. i R. GLAESER, *Fighting Poverty in the US and Europe*. Oxford U.P., 2004; pàg. 184.

Objectiu de l'Estudi

En aquest marc de greu crisi econòmica i de replantejament del paper que ha d'assumir el tercer sector, la Coordinadora Catalana de Fundacions ha volgut conèixer de primera mà quina és la situació de les fundacions catalanes avui. Obtenir indicadors sobre: l'estructura i evolució dels seus ingressos, la distribució de la despesa, la continuïtat/estabilitat que presenten les seves diverses fonts d'ingressos; conèixer els canvis que s'estan produint en la captació de fons; avaluar el pes específic dels serveis com a font de finançament; observar les noves estratègies que estan aplicant les fundacions per obtenir finançament i conèixer l'opinió dels seus màxims responsables sobre les millores que es poden plantejar per al sector, així com sobre la competència amb altres tipus d'institucions.

A diferència d'altres ocasions, en aquest cas s'ha prioritzat una aproximació més qualitativa, basada en el detall de la informació econòmica, més que no pas a recollir dades bàsiques del màxim nombre d'entitats. Es va elaborar un qüestionari electrònic (vegeu l'exemple i el procés metodològic al final d'aquestes pàgines) que requeria molta participació de part dels responents, en temps i esforç de concreció. Amb tot, es va obtenir una gran resposta i 391 fundacions van facilitar tota la informació sol·licitada. Es tracta d'una resposta especialment notòria tenint en compte que, atenent al seu pes econòmic, aquest grup participant representa el 60% del volum econòmic global del món fundacional a Catalunya.

Si, d'una banda, recollir la informació de les fundacions més significatives és un actiu a l'hora d'analitzar qualitativament moltes variables, d'altra banda pot donar una idea errònia del conjunt, ja que hi ha un fort biaix a favor de les entitats més grans en termes de volum econòmic i recursos humans. En aquest sentit, cal agrair la col·laboració de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques, del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, que va facilitar les dades per poder fer les correccions pertinents i extrapolar els resultats obtinguts a un conjunt de prop de 1.600 fundacions de les quals es disposa de la informació indispensable. Així, malgrat no cobrir completament tot el món fundacional (per exemple: entitats registrades en altres protectorats o que no han facilitat totes les dades econòmiques necessàries), els resultats del treball que presentem són perfectament representatius de les fundacions catalanes realment actives i permeten analitzar quina és la seva situació l'any 2011.

Índex

9 | INTRODUCCIÓ

11 | ELS INGRESSOS DE LES FUNDACIONS

23 | LES DESPESES DE LES FUNDACIONS

27 | ELS RECURSOS HUMANS DE LES FUNDACIONS

33 | ANNEX METODOLÒGIC

Introducció

Ara fa quinze anys la Coordinadora Catalana de Fundacions va començar a estudiar d'una manera sistemàtica el món fundacional català. Era un sector creixent i prolífic, però divers i complex del qual es tenien poques dades. El primer pas va ser elaborar un directori complet i unificat de les fundacions amb seu al país, a partir del qual va ésser possible fer una primera aproximació quantitativa de la seva tasca. Així, el 1997, l'edició del primer *Directori de fundacions de Catalunya* recollia que hi havia 1.300 fundacions i tot just tres anys després se'n comptabilitzaven més de 1.660. Després d'aquella segona onada i edició del *Directori de fundacions*, el 2001 la Coordinadora va dur a terme el primer *Estudi de les fundacions a Catalunya*, que procurava analitzar amb més detall com eren i com actuaven. Durant els anys següents, amb nous marcs legislatius, el nombre de fundacions va créixer imparablement i el 2008 es constata l'existència de 2.300 fundacions.

Aquell any la Coordinadora va dur a terme un estudi força més aprofundit per descriure què fan i com funcionen les fundacions: quines són les principals àrees d'actuació, els àmbits geogràfics, els tipus d'activitat i beneficiaris; amb quins recursos humans i materials compten; quina és la independència respecte del sector públic; intentava mesurar també l'existència de mecenatge, i extrapolar, en grans xifres, les magnituds globals del món fundacional a Catalunya. Entre altres conclusions, s'hi assenyalava que, de mitjana, un terç dels ingressos d'una fundació provenien del sector públic, majoritàriament pel pagament de serveis i, en menor mesura, per via de subvencions; ara bé, el pes de grans entitats d'educació, recerca i salut, que concerten els seus serveis amb l'Administració feia que al voltant del 48% dels diners que gestionaven les fundacions catalanes, en el seu conjunt, provinguessin de l'àmbit públic. Així mateix s'hi observava que des del 2001 (quan entrà en vigor la Llei 5/2001, de 2 de maig, de fundacions), les noves fundacions creades eren força més petites i encarades a cultura o a cooperació i desenvolupament.

Des de llavors ha plogut molt. D'una banda, ha entrat en vigor la Llei 4/2008, de 4 d'abril, del llibre tercer del Codi civil català, amb la pretensió de refondre, sistematitzar i harmonitzar la legislació d'associacions i fundacions, i es calcula que, des de llavors, s'han inscrit al Protectorat de la Generalitat més de 260 noves entitats. D'altra banda, s'inicia una llarga i profunda crisi econòmica que arriba a qüestionar el funcionament de l'Estat del benestar tal com s'ha desenvolupat els darrers anys i les administracions públiques pateixen per mantenir la prestació de serveis. En aquest context difícil s'albiren amenaces i oportunitats per al tercer sector en general i les fundacions en particular. Si les dificultats econòmiques de l'Administració poden esdevenir l'ofec per a un sector que, en una part important, depèn del sector públic, també poden convertir-se en necessitat de recolzar-se, novament, en la societat civil, per tal d'aprofitar sinergies i el valor afegit d'organitzacions eficaçes i eficients, encarades a l'interès general i implicades amb el seu entorn immediat.

Els ingressos de les fundacions

DOTACIÓ FUNDACIONAL I PRESSUPOST ANUAL

Les fundacions són molt diverses en tots els aspectes: objectius, mètodes de treball, recursos, etc. Fins i tot en la seva manera d'originar-se. Si clàssicament les fundacions eren entitats que se sustentaven a partir d'un patrimoni, una dotació fundacional adscrita a una finalitat, queda clar que aquest model ha deixat pas a un de nou, en el qual les fundacions viuen de la seva pròpia activitat, principalment de la venda de béns i serveis. Així, tot i que la Llei 4/2008 estableix que el capital mínim inicial és de 60.000 euros (quantitat no aplicable a les entitats registrades amb anterioritat), un poc més de la meitat de les entitats compta amb dotacions que no superen aquesta quantia (54%) i menys d'un 16% supera els 600.000 euros. De fet, la mediana és de tan sols 35.000 euros, per bé que unes poques fundacions acumulen un patrimoni molt important i s'estima que, en conjunt, les dotacions fundacionals de les fundacions catalanes, o sigui el patrimoni adscrit a finalitats declarades d'interès general, sumen un valor econòmic de prop de 1.000 milions d'euros (vegeu taula 1).

Més enllà de la dotació inicial, el món fundacional català està format en la seva major part de microfundacions (vegeu taula 2). Al voltant del 60% de les entitats actuen amb un pressupost inferior als 600.000 euros anuals; entre el 27% i el 29% mouen entre aquesta quantitat i els 6 milions d'euros; i tan sols un poc més del 6% (amb prou feines 100 fundacions) supera aquesta quantitat. La importància econòmica d'aquest darrer i reduït grup és, no obstant això, molt important, ja que aglutina més del 70% del pressupost agregat de totes les fundacions catalanes en un any.

Aquestes grans diferències entre un gran nombre de petites entitats i un reduït nombre de grans entitats pot distorsionar la imatge d'una fundació "tipus". Per aquest motiu, tal com es detalla en la nota metodològica que acompanya la taula 1 sobre "Percentatge de fundacions segons dotació fundacional", s'utilitzarà, durant tota l'anàlisi, la mediana, en comptes de la mitjana aritmètica, com a indicador de centralitat. Així, per exemple, amb les dades recollides s'observa que una fundació "estàndard" disposa d'un pressupost anual que se situa en una forquilla entre 300.000 i 350.000 euros.

D'altra banda, els darrers tres anys les fundacions actives a Catalunya han gestionat un pressupost global anual entre 3.200 i 3.400 milions d'euros. Una quantitat que no ha disminuït malgrat els clars efectes de la crisi econòmica. Cenyint-nos a les entitats que han respost la informació d'un any i de l'altre, en conjunt entre els anys 2009 i 2010 el pressupost del món fundacional català va créixer al voltant d'un 4% i entre els anys 2010 i 2011 es va mantenir (+0,7%) (vegeu taula 3). Ara bé, això no vol dir que tothom creixés. De fet, 1 de cada 3 fundacions declara que el seu pressupost va augmentar més d'un 5%, però també hi ha un altre terç que exposa que la variació va ser mínima (entre una pujada de menys del 5% o una baixada de la mateixa magnitud) i 1 de cada 4 confessa haver perdut pressupost per sobre d'aquest llinyar del 5%.

Aquest comportament variable no sembla atribuïble a un tipus de fundació o altre, és a dir, a grans i petites, o que tingui relació amb els diversos àmbits d'actuació, sinó que sembla respondre a situacions i estratègies individuals.

DOTACIÓ FUNDACIONAL

Taula 1. Percentatge de fundacions segons dotació fundacional
(base: 391 fundacions)

Fins a 6.000 €	9,4
Entre 6.001 € i 30.000 €	30,8
Entre 30.001 € i 60.000 €	14,1
Entre 60.001 € i 600.000 €	24,6
Entre 600.001 € i 3.000.000 €	10,0
Més de 3.000.000 €	5,7
Ns/Nc	5,4
Total dotacions fundacionals	947 M€
Mediana	35.000 €
Rang interquartílic¹	46.000 €

NOTA METODOLÒGICA. S'ha optat per treballar amb dades obtingudes a partir del càlcul de la mediana i no pas amb dades mitjanes. La decisió respon a un criteri estrictament tècnic: ambdós estadístics (mitjana i mediana) són mesures de tendència central, és a dir, resumeixen una sèrie de valors (en aquest cas, la dotació fundacional de cada entitat) en una única xifra que se situa en el centre de la distribució, però mentre que el valor mitjà queda afectat per l'existència de valors extrems (tal com passa al món fundacional), la mediana evita aquest biaix.

¹ El rang interquartílic és una mesura de dispersió estadística que calcula la diferència entre el tercer i el primer quartil. La xifra obtinguda assenyalava on es troben, en aquest cas, el 50% de les fundacions.

VOLUM PRESSUPOSTARI

Taula 2. Percentatge de fundacions segons el pressupost anual
(base: 391 fundacions)

	2009	2010	2011
Fins a 600.000 €	59,9	60,6	57,9
Entre 600.001 € i 6.000.000 €	28,3	29,2	27,3
Entre 6.000.001 € i 30.000.000 €	5,1	5,2	4,9
Més de 30.000.000 €	1,1	1,2	1,5
Ns/Nc	5,7	3,8	8,5
Pressupost total:	3.239 M€	3.397 M€	3.245 M€
Mediana:	306.000 €	346.000 €	331.000 €
Rang interquartílic:	1,1 M€	1,3 M€	1,2 M€

Taula 3. Percentatge de fundacions segons variació interanual del pressupost

(base: 391 fundacions)

	2010 vs. 2009	2011 vs. 2010
Ha augmentat (>5%)	33,4	29,5
S'ha mantingut (+/-5%)	32,1	35,9
Ha disminuït (<-5%)	27,5	25,0
No disponible	7,0	9,5
Percentatge de variació global	+ 3,9 %	+ 0,7%

Taula 4 | 5. Percentatge de fundacions segons variació interanual del pressupost per àrees d'activitat

(base: 391 fundacions)

2010 vs. 2009	Cooperació	Cultura	Educació	Esport	Medi ambient	Recerca	Salut	Serveis socials	Altres	Ns/Nc
El pressupost ha augmentat (+5%)	32,2	25,5	30,9	52,7	31,2	38,9	35,6	39,0	44,2	27,3
El pressupost s'ha mantingut (+/-5%)	29,5	34,9	32,9	28,5	15,8	19,8	31,9	31,0	4,3	39,2
El pressupost ha disminuït (-5%)	31,4	33,1	32,6	9,5	50,9	35,7	30,4	25,6	32,6	21,3
Ns/Nc	6,8	6,5	3,6	9,3	2,0	5,6	2,1	4,4	18,9	12,2
Base (múltiple)	(48)	(130)	(157)	(21)	(33)	(104)	(67)	(152)	(18)	(13)

2011 vs. 2010	Cooperació	Cultura	Educació	Esport	Medi ambient	Recerca	Salut	Serveis socials	Altres	Ns/Nc
El pressupost ha augmentat (+5%)	34,2	25,7	28,2	23,1	43,1	33,2	13,3	32,0	43,3	21,3
El pressupost s'ha mantingut (+/-5%)	32,5	31,5	40,8	43,0	18,2	24,2	51,1	43,2	22,1	62,4
El pressupost ha disminuït (-5%)	24,7	31,2	23,5	23,1	31,4	35,0	25,8	19,5	11,4	16,4
Ns/Nc	8,6	11,6	7,4	10,9	7,3	7,6	9,8	5,3	23,2	0,0
Base (múltiple)	(48)	(130)	(157)	(21)	(33)	(104)	(67)	(152)	(18)	(13)

ELS INGRESSOS DE LES FUNDACIONS

Una vegada més, les grans diferències de volum entre fundacions obliga a fer una doble lectura a l'hora d'analitzar les fonts d'ingressos. La primera tracta agregadament el conjunt del món fundacional, mentre que la segona, amb mitjanes percentuals, procura aproximar-se a la fundació mitjana o "tipus". I és que el pes dels concerts públics amb grans fundacions de salut, recerca i educació és molt important.

Així, fixant-nos en el còmput global de les fundacions, la principal font d'ingressos (vegeu taula 6) és la venda de béns o serveis, que representa el 58% del total, amb una suma aproximada de 1.974 milions d'euros el 2010. En aquest capítol, però, es pot distingir entre la part provinent de la venda al sector públic, principalment en forma de "concert de serveis" (37%) i la venda al sector privat (21%). En segon lloc, hi ha les subvencions, que el 2010 van sumar uns 752 milions d'euros, la qual cosa representa el 22% dels prop de 3.400 milions que van moure les fundacions. Força més lluny se situen les donacions, ja sigui per la via de persones jurídiques o físiques, que, amb uns 317 milions d'euros, va aportar el 9% i escaig dels recursos monetaris. Ara bé, a aquesta xifra, s'hi podrien sumar els 113 milions d'euros aconseguits mitjançant les figures d'adherits, col·laboradors econòmics permanents o similars, de tal manera que el mecenatge, entès d'una forma àmplia, sumaria un total de 430 milions d'euros, en un any, i suposaria gairebé el 13% dels ingressos del món fundacional. Finalment, els rendiments patrimonials o d'operacions de capital tot just representen el 2%.

Aquestes dades, no obstant això, estan fortament marcades pel comportament de les grans fundacions. Ben diferent és l'estructura d'ingressos d'una entitat "mitjana", que en la majoria dels casos no té concerts amb l'Administració pública. En aquest cas, si bé les subvencions continuen representant al voltant del 22% dels ingressos, la venda de béns i serveis baixa fins a sumar el 25% (17% amb el sector privat i només 8% amb el públic) i és el mecenatge, en totes les seves formes, el que hi esdevé la font principal, aportant entre el 32% i el 33% del pressupost. Per la seva banda, els rendiments patrimonials i/o de capital s'eleven fins a aproximadament el 10%.

En relació amb l'augment, el manteniment o la disminució de cadascuna de les partides d'ingressos del 2010 respecte del 2009, hi ha una gran disparitat de situacions i no s'observa cap pauta definida (vegeu gràfic 1). De fet, en la majoria de partides, hi ha tantes fundacions que confessen haver baixat ingressos com afirmen haver-los incrementat. Així, mentre que hi ha un 25% de les entitats que assenyalen haver rebut un menor import per subvencions, també hi ha un 22% que, contràriament, subratlla haver augmentat aquesta partida. De la mateixa manera, si un 9% ha ingressat menys per la venda de béns i serveis al sector públic o un 18% al sector privat, a l'altre costat, un 11% i un 21%, respectivament, han ingressat més per aquests conceptes.

Amb tot, si en lloc de donar el mateix pes a totes les respostes, es té en compte el volum econòmic dels responents, tot indica que, en conjunt, hi ha hagut una certa substitució dels ingressos provinents de la venda al sector públic per la venda al sector privat. Amb les dades actuals no és possible quantificar-ho, però el fet que el 25% de les fundacions amb pressupostos anuals superiors als 6 milions d'euros assegurin que han ingressat menys per la venda de serveis a les administracions i en canvi el 42% hagi ingressat més per la venda a privats, així sembla indicar-ho.

Entrant una mica més en detall, cal subratllar que la pràctica totalitat dels ingressos generats en la relació amb el sector públic provenen de la Generalitat de Catalunya (vegeu taula 7). Sumant els pagaments per béns i serveis i les subvencions, l'any 2010 l'import hauria assolit uns 1.758 milions d'euros, que representa gairebé el 88% del total respecte de l'Administració. L'Estat amb prou feines aporta poc més del 7%, els ens locals (incloent-hi les diputacions) al voltant del 4% i la UE tot just per sobre de l'1%.

Amb aquesta distribució, l'augment dels ingressos provinents de l'Estat i de la UE, experimentat per més del 40% de les fundacions, entre el 2009 i el 2010, probablement no compensa el fet que el 39% de les entitats assenyalin que l'aportació de la Generalitat s'ha reduït. Tot i que, com en la resta del treball, també en aquest apartat hi ha una forta disparitat de situacions i un 30% de les fundacions consultades afirmen haver ingressat més de la Generalitat el 2010 que no pas el 2009, tampoc en aquest cas es pot generalitzar una tendència clara (vegeu gràfic 2).

Tal com s'ha pogut comprovar, l'aportació econòmica estimada de la figura d'adherit o col·laborador econòmic permanent o periòdic no és gens negligible (uns 113 milions d'euros a l'any), però les fundacions, més enllà dels ingressos que els genera, valoren especialment la seva col·laboració pel caràcter de suport a l'entitat i a la seva finalitat. Hi ha un vincle més fort que els diners, que és d'assentiment i suport, i que sovint esdevé cadena de transmissió de valors. Es genera compromís i consciència cívica, un valor afegit fonamental per a la comunitat que es vol beneficiar. Ara bé, queda clar que el sentit d'aquesta figura depèn dels objectius i la metodologia de treball de cada entitat, essent "natural" en alguns casos i difícil d'encaixar en d'altres.

Es calcula que a Catalunya, en aquests moments, 4 de cada 10 fundacions disposen d'adherits o col·laboradors econòmics permanents, tot aglutinant un total de 394.000 inscrits (evidentment, hi ha persones registrades en més d'una entitat) (vegeu gràfic 3 i taula 8). Ara bé, aquesta xifra tan elevada ve donada per un reduït nombre de grans entitats, com per exemple la Fundació Intermón-Oxfam, la Fundació Josep Carreras o la Fundació de les Ciències Mèdiques de Catalunya i Illes Balears, que entre les tres ja sumen pràcticament 120.000 adherits. El més habitual és comptar amb un nombre relativament reduït i la mediana se situa tot just entre 51 i 52 col·laboradors econòmics per entitat. I pel que fa a la mitjana aritmètica de l'import de la col·laboració per persona, any i entitat, se situa al voltant dels 290 euros, si bé aquest és un primer càlcul directe que caldrà validar en properes aproximacions.

Finalment, per tal de fer front al context de crisi econòmica, més enllà de la reducció en les despeses durant el 2010, que s'analitzarà en el proper capítol, 3, durant el 2010, 3 de cada 4 fundacions van emprendre alguna acció per intentar augmentar els seus ingressos. Només 2 de cada 10 confessen que no en van fer cap; la majoria d'aquestes són petites fundacions culturals i educatives (vegeu taula 10).

Les estratègies, no obstant això, han estat força variades (vegeu taula 10). La meitat de les entitats es decanten per procurar captar més finançament públic (49%), però moltes altres es decideixen per campanyes de captació de donacions privades (44%), ja sigui de persones jurídiques (38%) o físiques (31%), o la creació de nous serveis (31%). També 1 de cada 4 fundacions va treballar per augmentar els ingressos en l'apartat de col·laboracions econòmiques periòdiques ("quotes") i un 13% afirma que va engegar altres iniciatives.

I és que a l'hora de valorar, en termes generals, quina podria ser la millor manera de millorar el finançament de les fundacions hi ha una clara divisió d'opinions: per a gairebé un 40% que assenyalen l'esfera de l'Administració pública, un 60% sembla descartar-la o s'inclina per l'esfera privada. Així, més enllà del 39% que apunta al finançament públic, un 35,5% parla d'augmentar les aportacions privades, un 28% assenyalen la necessitat o idoneïtat d'una nova llei de mecenatge o, directament relacionat, de més desgravacions fiscals; alhora que un poc més d'un 40% de les fundacions fa autocrítica i admet que bona part de la solució és interna, essent-hi factors clau: una gestió més eficient dels recursos, l'augment de serveis propis o la cerca de sinergies amb altres fundacions (vegeu taula 11).

D'altra banda, el sentiment de concurrència per a l'obtenció d'ingressos és majoritari i ha augmentat amb la crisi ([vegeu gràfic 4 i taula 12](#)). Al 47% que sent que sempre ha hagut de competir pels recursos, ara mateix s'hi afegeix un nou contingent, fins a arribar a sumar el 56% de les fundacions, que afirma que ha de pugnar amb altres fundacions del sector (35%), empreses (27%) o la mateixa Administració (24%) per obtenir uns recursos limitats. Tan sols un 16% de les entitats afirma explícitament que no ha de competir amb ningú.

Seguint aquest fil es va qüestionar sobre l'eficiència relativa del sector fundacional i, en termes generals, els responsables de les fundacions consultades estan força convençuts de les seves capacitats; la majoria (57%) se senten més eficients que l'Administració en la prestació de serveis públics ([vegeu taula 14](#)) i tan sols 1 de cada 10 pensa que ho fa pitjor que les empreses privades en aquest àmbit ([vegeu taula 13](#)).

ORIGEN DELS INGRESSOS

Taula 6. Ingressos obtinguts el 2010 pel conjunt de les fundacions catalanes segons origen

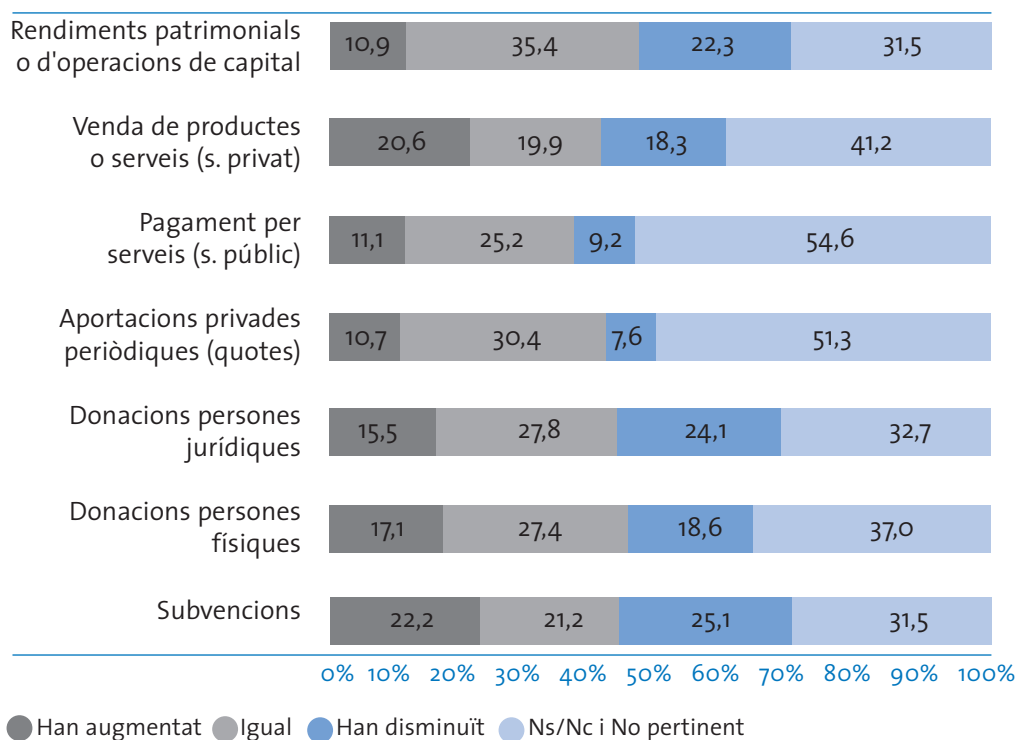
(base: 391 fundacions)

	M€	%	Mitjana percentual 100%
Rendiments patrimonials	34,9	1,0%	6,6
Interessos o rendiments d'operacions de capital	35,6	1,0%	3,3
Venda de productes o serveis (sector privat)	716,8	21,1%	16,9
Pagament per serveis (sector públic)	1.257,3	37,0%	8,3
Aportacions privades periòdiques (quotes)	112,9	3,3%	6,4
Donacions persones jurídiques	188,6	5,6%	14,7
Donacions persones físiques	128,1	3,8%	11,4
Subvencions	752,4	22,1%	22,9
Altres	170,2	5,0%	9,6
Suma total	3.396,8 €	100%	

VARIACIÓ DE L'ORIGEN DELS INGRESSOS

Gràfic 1. Percentatge de fundacions segons variació en l'origen dels ingressos entre 2009 i 2010

(base: 391 fundacions)

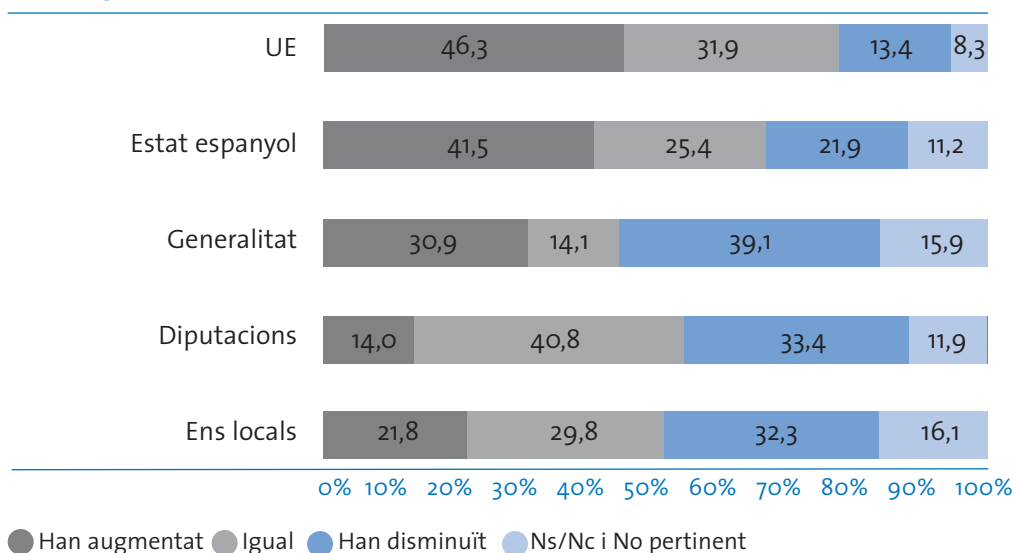
ORIGEN DELS INGRESSOS DEL SECTOR PÚBLIC

Taula 7. Ingressos provinents del sector públic (venda de béns o serveis + subvencions) obtinguts el 2010 pel conjunt de les fundacions catalanes segons procedència

	M€	%
Provinents de la UE	25,9	1,3
Provinents de l'Estat	147,3	7,3
Provinents de la Generalitat	1.758,3	87,5
Provinents de diputacions	14,8	0,7
Provinents d'ens locals	63,1	3,1
Ns/Nc	0,2	0,0

VARIACIÓ EN L'ORIGEN DELS INGRESSOS DEL SECTOR PÚBLIC

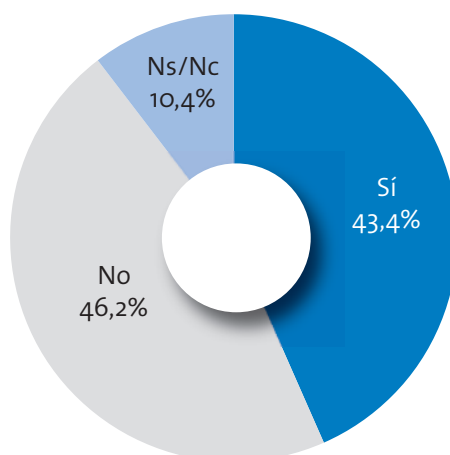
Gràfic 2. Percentatge de fundacions segons variació dels ingressos provinents del sector públic entre 2009 i 2010

ADHERITS O COL-LABORADORS ECONÒMICS PERMANENTS

Gràfic 3. Percentatge de fundacions amb col·laboradors econòmics permanents

(base: 391 fundacions)

Taula 8. Percentatge de fundacions segons nombre de col·laboradors econòmics permanents

(base: 391 fundacions)

Cap	46,2
Entre 1 i 5	7,4
Entre 6 i 10	3,3
Entre 11 i 50	11,0
Entre 51 i 250	12,7
Entre 251 i 500	3,4
Més de 500	5,6
Ns/Nc	10,4

Total adherits o col·laboradors econòmics	394.000
Mediana (amb base tenen adherits)	51,5
<i>Rang interquartílic (amb base tenen adherits)</i>	<i>189</i>

ADHERITS O COL·LABORADORS ECONÒMICS PERMANENTS

Taula 9. Percentatge de fundacions segons nombre de col·laboradors econòmics permanents per àrees d'activitat

Àrees d'activitat	Cooperació	Cultura	Educació	Esport	Medi ambient	Recerca	Salut	Serveis socials	Altres	Ns/Nc
Cap	27,2	44,7	48,2	22,5	45,4	47,0	52,8	49,5	45,2	37,2
Entre 1 i 5	3,3	6,1	6,2	0,0	6,2	2,9	3,0	5,6	3,9	38,9
Entre 6 i 10	7,3	3,3	2,2	4,6	0,0	1,8	2,8	2,5	25,1	0,0
Entre 11 i 50	22,4	12,4	9,4	26,8	16,8	14,0	14,0	10,8	7,4	12,4
Entre 51 i 250	23,4	12,6	12,9	12,5	11,9	10,8	7,6	18,5	4,3	5,5
Entre 251 i 500	4,8	4,5	3,7	0,0	5,6	1,5	2,9	2,5	0,0	0,0
Més de 500	6,4	5,2	7,8	23,8	1,4	5,2	8,9	3,5	0,0	6,0
Ns/Nc	5,3	11,3	9,6	9,8	12,8	16,9	8,0	7,1	14,1	0,0
Base (múltiple)	(48)	(130)	(157)	(21)	(33)	(104)	(67)	(152)	(18)	(13)

Total adherits	125.000	104.000	172.000	18.000	6.000	143.000	89.000	137.000	700	4.000
Mediana (base tenen adherits)	60	53	79	79	19	50	55	60	10	3
Rang interquartílic (base tenen adherits)	111,5	185	284	972	175	126	368	120	40	10

ACCIONS REALITZADES PER AUGMENTAR INGRESSOS

Taula 10. Percentatge de fundacions segons accions realitzades per augmentar els ingressos durant l'exercici 2010

(base: 391 fundacions; resposta múltiple)

Captació de finançament públic	49,4
Campanyes de captació de donacions de persones jurídiques	37,9
Campanyes de captació de donacions de persones físiques	30,8
Creació de nous serveis	30,8
Campanyes de captació de quotes a particulars	24,1
Campanyes de captació de fons <i>ad hoc</i> per fer front a catàstrofes, crisis humanitàries, etc.	2,2
Altres accions	11,0
No han dut a terme cap acció per augmentar els ingressos	22,8
Ns/Nc	2,8

jurídiques
43,9
o físiques

FORMES PER MILLORAR EL FINANÇAMENT

Taula 11. Percentatge de fundacions segons preferència d'accions per millorar el finançament

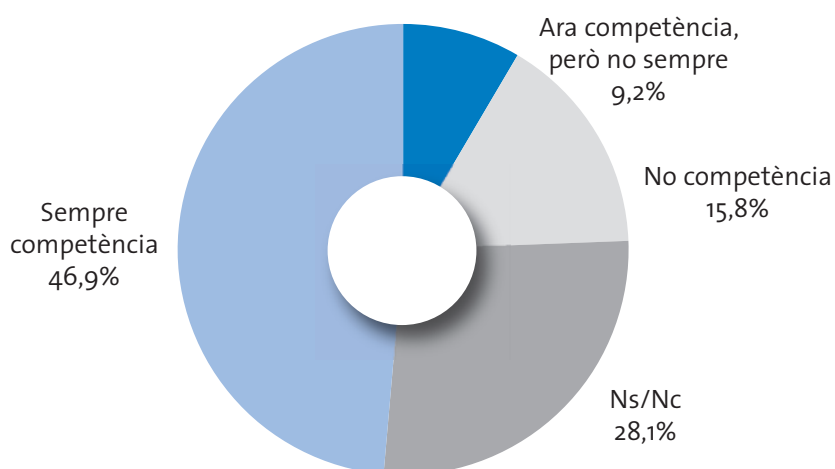
(base: 391 fundacions; resposta múltiple)

Amb més finançament públic	38,9
Amb més aportacions privades	35,5
Amb una nova llei de mecenatge	28,4
Amb més desgravacions fiscals	27,6
Amb una gestió més eficient dels recursos	25,6
Oferint més serveis propis	12,1
Compartint serveis amb altres fundacions	11,8
Ns/Nc	5,0

COMPETÈNCIA/CONCURRÈNCIA PER A L'OBTENCIÓ D'INGRESSOS

Gràfic 4. Percentatge de fundacions que competeixen pels recursos amb altres entitats/institucions

(base: 391 fundacions)

Taula 12. Percentatge de fundacions segons la competència pels recursos

(base: 391 fundacions)	Altres fundacions del mateix sector	Empreses que ofereixen els mateixos serveis	Administracions/organismes públics que ofereixen els mateixos serveis
Sempre hem competit pels mateixos recursos	26,5	20,7	15,2
Han disminuït els recursos per repartir i ara es competeix	8,8	6,2	8,8
No hem de competir per obtenir recursos	33,1	24,9	25,4
Ns/Nc	31,6	48,1	50,6

VALORACIÓ DE L'EFICIÈNCIA DE LES FUNDACIONS EN PRESTACIÓ SERVEIS

Taula 13. Percentatge de fundacions segons la valoració de l'eficiència en la prestació de serveis públics en relació amb les empreses

(base: 391 fundacions)

En general més eficients	19,3
Igual d'eficients	44,3
En general menys eficients	9,0
Ns/Nc	27,5

Taula 14. Percentatge de fundacions segons la valoració de l'eficiència en la prestació de serveis públics en relació amb el sector públic

(base: 391 fundacions)

En general més eficients	57,0
Igual d'eficients	18,6
En general menys eficients	1,1
Ns/Nc	23,3

Les despeses de les fundacions

Una vegada més la gran diversitat de finalitats, volums i formes de treballar de les fundacions catalanes queda palesa en la dificultat de trobar patrons comuns en la distribució de la despesa. Així, si per a més d'un 35% de les entitats els costos salarials representen més del 50% de la despesa total, un 28% no té aquest capítol; o si per a un 10% la major part de l'esforç es destina a l'adquisició de béns i serveis, prop d'un 40% afirma no destinar-hi cap recurs propi (vegeu taula 15).

En aquest sentit, una possible aproximació és a partir de la mitjana percentual que esbossa la distribució de la despesa d'una fundació "tipus" i després observar-hi variacions segons la tipologia d'entitat (vegeu taula 16). Així, es pot observar que, de mitjana, les despeses de personal arriben al 45% del pressupost d'una fundació; majoritàriament a causa dels costos salarials interns (35%) i, en molt menor mesura, a causa de la contractació de col·laboracions externes (8%). El segon gran capítol és el de les despeses corrents, que assoleixen el 20%, seguit de prop per un genèric "altres" (amb el 17%) d'anàlisi impossible i que caldrà desenvolupar i destriar en futurs treballs; i un 16% que es destina a compres, pràcticament del tot a l'adquisició de béns i serveis. Les despeses financeres representen, de moment, menys del 2%.

Cal fer notar que la majoria de les fundacions no van destinar cap recurs a despeses relacionades amb l'adquisició o reforma de béns immobles, el lloguer o compra d'un local, les col·laboracions externes, les dietes de viatge i representació o amb els préstecs o pòlisses de crèdit durant l'any 2010.

Les despeses de personal són especialment importants per a les fundacions de salut, serveis socials i recerca, les quals hi destinen, de mitjana, al voltant del 50% del pressupost. Un percentatge que s'enfila ràpidament per sobre del 60% en les organitzacions de més de 10 treballadors, independentment de l'àmbit d'actuació. Per la seva banda, les despeses corrents arriben, de mitjana, al 24% en les fundacions de cooperació i cultura, mentre que les compres representen entre el 19% i el 20% del pressupost de les fundacions de recerca i medi ambient, o entre el 17% i el 18% en el cas de les entitats que treballen en cultura i educació.

La variació en els capítols de despesa entre els anys 2009 i 2010 és força dispar, però al voltant del 40% de les fundacions afirmen que augmenta l'assignació econòmica en salaris i despeses corrents; mentre que tan sols un 17% i un 16%, respectivament, que aconseguen reduir aquests dos capítols. Pel que fa a la resta d'apartats no hi ha cap tendència clara (vegeu gràfic 5).

De la mateixa manera que es va demanar per actuacions encaminades a augmentar els ingressos arran del context de crisi econòmica actual, també es va preguntar per accions de reducció de la despesa (vegeu taula 17). Al llarg del 2010, 3 de cada 4 fundacions van dur a terme almenys una de les mesures suggerides, tot restant un 20% que afirma no haver realitzat cap tipus de treball específic per reduir costos. Les dues mesures més utilitzades són la reducció de la compra de béns i serveis i el canvi de proveïdors d'aquests a fi d'abaratir imports (al voltant de la meitat de les fundacions). Així mateix, 1 de cada 3 assenyala la reducció en inversions i al voltant d'1 de cada 5 redueix les col·laboracions externes o directament l'activitat de la fundació. La mesura menys emprada és la reducció del personal intern, si bé no és gens menyspreable que hi hagués de recórrer gairebé el 15% de les entitats. Extrapolant aquest percentatge, significaria estimar que prop de 200 fundacions s'han vist abocades a reduir, en un grau o altre, les seves plantilles de personal.

DISTRIBUCIÓ DE LES DESPESES

Taula 15. Percentatge de fundacions segons la distribució de les despeses durant l'exercici 2010

(base: 391 fundacions)	Compres		Despeses corrents			Despeses de personal			Despeses financ.	Altres despeses
	Adquisició de béns i serveis	Adquisició o reforma de béns immobles	Lloguer o compra	Adquisició de material fungible	Despeses corrents	Salariis	Col·laboracions	Dietes de viatge i represent.	Préstecs, pòlisses	Altres despeses
o% Destinat a...	39,9	84,6	60,4	43,7	27,6	28,1	60,9	64,6	64,9	48,3
Entre el 0,01% i 9,9%	21,9	12,4	25,0	39,4	40,8	1,4	16,6	27,9	30,8	15,7
Entre el 10% i 24,9%	19,2	2,6	9,9	11,5	20,6	8,6	11,4	6,0	3,3	14,2
Entre el 25% i 49,9%	9,0	0,5	3,4	3,2	6,7	26,5	6,3	0,7	0,5	7,1
Entre el 50% i 74,9%	4,8	0,0	0,9	0,9	2,1	26,5	2,9	0,8	0,0	4,4
Entre el 75% i 100%	5,2	0,0	0,4	1,3	2,1	8,9	2,0	0,0	0,5	10,4

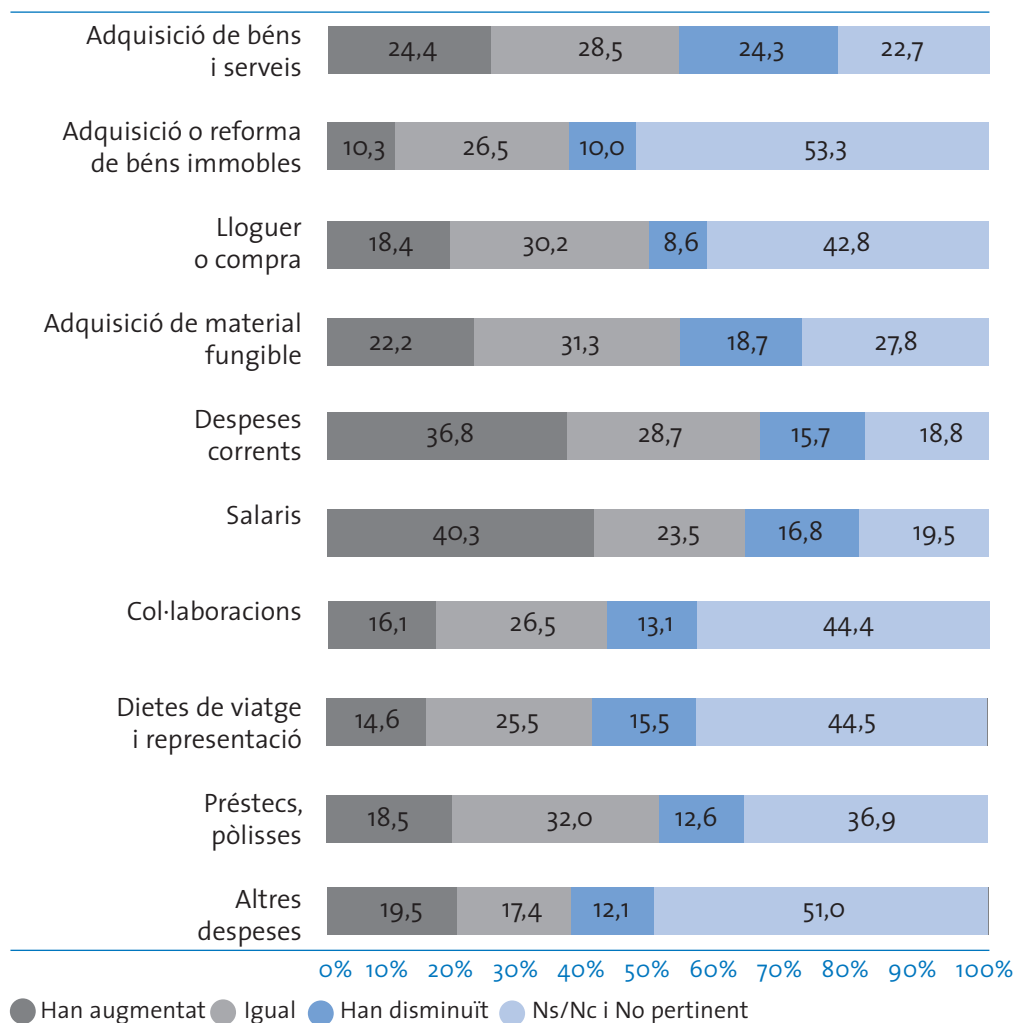
Taula 16. Mitjanes percentuals per àrees d'activitat segons la distribució de les despeses durant l'exercici 2010

	Compres		Despeses corrents			Despeses de personal			Despeses financ.	Altres despeses	Base 100%
	Adquisició de béns i serveis	Adquisició o reforma de béns immobles	Lloguer o compra	Adquisició de material fungible	Despeses corrents	Salariis	Col·laboracions	Dietes de viatge i represent.	Préstecs, pòlisses	Altres despeses	Base 100%
Cooperació/Desen.	9,4	0,8	6,8	5,2	12,0	31,7	8,0	3,9	1,4	20,9	(48)
Cultura	16,1	1,1	6,1	7,9	10,1	24,4	8,4	3,0	2,4	20,4	(130)
Educació	16,4	1,2	2,9	4,8	7,9	35,6	7,3	1,2	1,3	21,4	(157)
Esport	9,1	0,2	3,6	5,2	14,3	34,1	12,3	0,8	1,0	19,3	(21)
Medi ambient	17,5	1,8	3,0	4,2	10,3	27,8	8,0	1,6	1,2	24,6	(33)
Recerca	18,7	0,8	5,0	7,3	5,2	37,4	7,6	2,6	1,8	13,6	(104)
Salut	12,7	1,0	5,8	5,9	5,8	37,4	12,2	3,4	1,7	14,0	(67)
Serveis socials	10,9	1,0	4,1	3,8	9,9	40,6	8,1	1,1	1,3	19,1	(152)
Mitjana percentual total	14,8	1,0	4,4	5,6	10,2	34,8	8,1	2,1	1,8	17,3	

VARIACIÓ DE LA DISTRIBUCIÓ DE LES DESPESES

Gràfic 5. Percentatge de fundacions segons variació de les despeses entre 2009 i 2010

(base: 391 fundacions)

MESURES ADOPTADES PER REDUIR DESPESES

Taula 17. Percentatge de fundacions segons mesures adoptades per reduir les despeses durant l'exercici 2010

(base: 391 fundacions; resposta múltiple)

Reducció de la compra de béns i serveis	46,5
Canvi de proveïdors en els béns i serveis per abaratir costos	45,5
Reducció d'inversions	32,7
Reducció de personal col·laborador	22,3
Reducció de l'activitat	19,3
Compra agregada de béns i serveis	18,0
Reducció de personal intern	14,6
Altres	5,4
No han pres cap mesura per reduir despeses	19,8
Ns/Nc	4,8

Els recursos humans de les fundacions

Hi ha 3 de cada 4 fundacions que disposen de personal treballant de forma regular i remunerada, i que en el conjunt de Catalunya ocupen en total prop de 65.000 professionals (vegeu gràfic 6 i taula 18).

Ara bé, si un 23% no té assalariats, un 39% tan sols són microorganitzacions i compten amb menys de 10 treballadors, mentre que en un 32% de petites i mitjanes, hi treballen entre 11 i 250 persones; i tan sols hi ha entre un 3% i un 4% de grans fundacions amb plantilles superiors a aquesta quantitat, per bé que aglutinen més del 60% dels professionals del sector. La mediana, entre les entitats amb alguna persona en nòmina, és de tot just 9 treballadors.

Tot i que cal recordar que les fundacions tendeixen majoritàriament a classificar-se en més d'un àmbit d'actuació, queda clar que són els sectors d'educació i serveis socials els que sumen més mà d'obra, malgrat que salut és el sector amb una mediana més gran (20). En canvi, en el sector de la cultura, 1 de cada 3 fundacions no té personal remunerat i quan en té, la mediana és de tot just 4 persones (vegeu taula 19).

Per a moltes fundacions, a banda dels seus professionals i/o dels col·laboradors econòmics, és especialment important el treball amb voluntaris; entesos aquests com les persones que aporten temps i dedicació, però sense remuneració com a contrapartida. Esdevenen importants perquè permeten dur a terme tasques amb un menor cost, però sobretot perquè són elements socials actius i compromesos, que aporten tant tangibles com intangibles de gran valor per a l'organització i per a la finalitat que serveixen.

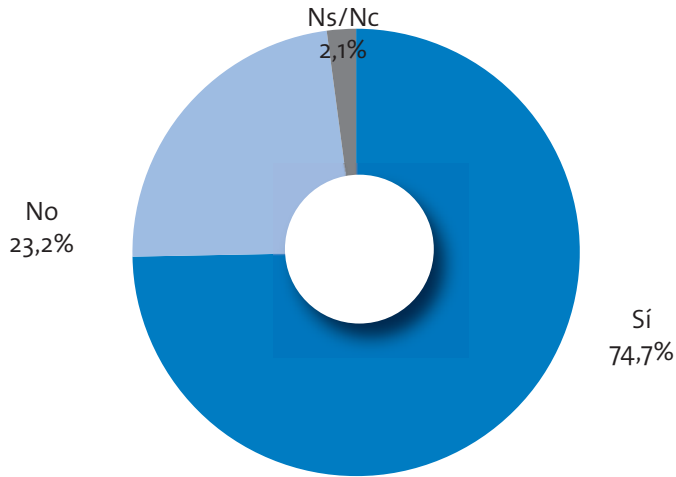
El 46% de les fundacions catalanes tenen com a mínim un voluntari i en conjunt sumen en total 35.000 (vegeu gràfic 7 i taula 20).

La mediana és de tot just 12, ja que el 22% de les entitats en comptabilitzen menys de 10, i un altre 22% entre 11 i 250; mentre que només en poc més de l'1% col·laboren més de 250 voluntaris, però en aquests casos s'aglutina més del 50% del total. A tall d'exemple es poden esmentar la Fundació Esclerosi Múltiple, Intermón-Oxfam, la Fundació Catalana de l'Esplai o la Fundació Oncolliga Girona, amb més de 1.000 voluntaris cada una.

On col·laboren més voluntaris són els sectors de serveis socials i salut; si bé en aquest darrer és on hi ha més diferències, ja que s'hi troba un 46% de fundacions sense voluntariat respecte d'un 46% que en compta amb una mediana, força alta, de 32. Els sectors menys proclius a utilitzar aquest tipus de recurs són cultura, educació, medi ambient i recerca, amb pràcticament la meitat d'entitats amb cap voluntari i medianes, pel que fa a les que en tenen, de tot just entre 8 i 11 (vegeu taula 21).

TREBALLADORS EN PLANTILLA

Gràfic 6. Percentatge de fundacions amb treballadors en plantilla
(base: 391 fundacions)

Taula 18. Percentatge de fundacions segons nombre de treballadors en plantilla
(base: 391 fundacions)

Cap	23,2
Entre 1 i 5	31,6
Entre 6 i 10	7,4
Entre 11 i 50	21,9
Entre 51 i 250	10,3
Entre 251 i 500	1,9
Més de 500	1,6
Ns/Nc	2,1

Total treballadors	65.000
Mediana (amb base tenen treballadors)	9
<i>Rang interquartilic (amb base tenen treballadors)</i>	<i>32</i>

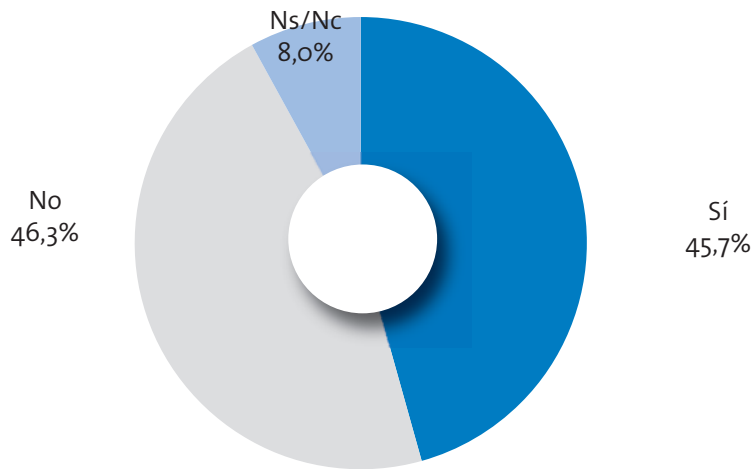
Taula 19. Percentatge de fundacions segons nombre de treballadors en plantilla per àrees d'activitat

<i>Àrees d'activitat</i>	<i>Cooperació</i>	<i>Cultura</i>	<i>Educació</i>	<i>Esport</i>	<i>Medi ambient</i>	<i>Recerca</i>	<i>Salut</i>	<i>Serveis socials</i>	<i>Altres</i>	<i>Ns/Nc</i>
Cap	22,0	34,2	22,6	23,0	27,9	18,7	22,8	19,2	1,4	0,0
Entre 1 i 5	37,2	40,0	26,7	29,9	25,3	28,2	14,6	28,5	48,6	43,3
Entre 6 i 10	3,4	6,1	8,9	8,8	8,6	9,0	14,4	4,3	20,6	18,4
Entre 11 i 50	24,4	12,2	25,2	18,3	18,6	27,0	23,1	28,0	16,8	28,3
Entre 51 i 250	4,3	2,9	9,8	12,2	9,9	10,2	13,4	14,1	12,6	5,5
Entre 251 i 500	5,7	2,3	2,4	4,3	5,9	2,2	3,1	2,0	0,0	4,5
Més de 500	3,0	0,8	2,3	3,5	3,7	2,8	5,3	1,6	0,0	0,0
Ns/Nc	0,0	1,4	2,1	0,0	0,0	1,8	3,3	2,3	0,0	0,0
<i>Base (múltiple)</i>	<i>(48)</i>	<i>(130)</i>	<i>(157)</i>	<i>(21)</i>	<i>(33)</i>	<i>(104)</i>	<i>(67)</i>	<i>(152)</i>	<i>(18)</i>	<i>(13)</i>

Total treballadors	14.000	15.000	31.000	4.000	15.000	19.000	20.000	32.000	1.600	1.200
Mediana <i>(base tenen treballadors)</i>	10	4	12,5	10	11	11	20	18	6	7
Rang interquartílic	28	11	32	28	57	30	52	42	12	12

VOLUNTARIS

Gràfic 7. Percentatge de fundacions amb voluntaris
(base: 391 fundacions)

Taula 20. Percentatge de fundacions segons nombre de voluntaris
(base: 391 fundacions)

Cap	46,3
Entre 1 i 5	15,3
Entre 6 i 10	6,8
Entre 11 i 50	16,1
Entre 51 i 250	6,2
Entre 251 i 500	0,2
Més de 500	1,0
Ns/Nc	8,0

Total voluntaris	35.000
Mediana (amb base tenen voluntaris)	12
Rang interquartilic (amb base tenen voluntaris)	26

Taula 21. Percentatge de fundacions segons nombre de voluntaris per àrees d'activitat

<i>Àrees d'activitat</i>	<i>Cooperació</i>	<i>Cultura</i>	<i>Educació</i>	<i>Esport</i>	<i>Medi ambient</i>	<i>Recerca</i>	<i>Salut</i>	<i>Serveis socials</i>	<i>Altres</i>	<i>Ns/Nc</i>
Cap	31,5	51,6	49,3	33,9	53,9	48,6	45,6	39,1	28,4	32,8
Entre 1 i 5	15,3	18,8	16,1	17,5	13,9	16,0	10,2	11,3	25,1	12,4
Entre 6 i 10	10,2	6,7	8,9	11,7	3,0	7,6	1,4	9,0	4,3	0,0
Entre 11 i 50	24,9	10,1	12,5	19,3	10,6	10,1	18,0	21,8	33,3	34,0
Entre 51 i 250	12,1	4,3	5,3	7,9	11,1	2,5	8,9	11,4	8,9	10,4
Entre 251 i 500	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	0,6	0,0	0,0
Més de 500	1,6	0,0	1,4	0,0	1,4	0,8	6,3	1,3	0,0	0,0
Ns/Nc	4,4	8,6	6,5	9,8	6,1	14,4	8,0	5,6	0,0	10,4
<i>Base (múltiple)</i>	<i>(48)</i>	<i>(130)</i>	<i>(157)</i>	<i>(21)</i>	<i>(33)</i>	<i>(104)</i>	<i>(67)</i>	<i>(152)</i>	<i>(18)</i>	<i>(13)</i>
Total voluntaris	8.000	5.000	12.000	700	3.000	9.000	18.000	20.000	900	900
Mediana <i>(base tenen voluntaris)</i>	18	9	10	12	11	8	32	16	19	40
Rang interquartílic	39	19	21	23	48	16	68	39	26	25

Annex metodològic

La metodologia elaborada per Gaps ha estat consensuada i validada per la Coordinadora Catalana de Fundacions i el seu Consell Assessor.

Objectiu

Analitzar l'economia de les fundacions a Catalunya i la seva situació arran de la crisi econòmica actual.

Univers

Fundacions amb seu a Catalunya. Hi ha registrades més de 2.500 entitats en els diversos protectorats. De totes maneres, hi ha un nombre indeterminat de fundacions inactives, que encara no han causat baixa o de les quals no es disposa de la informació econòmica mínima per ser considerades com a vàlides. En aquest sentit, l'univers de referència d'aquest treball han estat les prop de 1.600 fundacions amb informació suficient a l'abast. S'admet, doncs, que les extrapolacions realitzades en el treball poden ser inferiors a les dades reals del conjunt del món fundacional català, però s'estima que la pèrdua és mínima i la prudència un actiu.

Metodologia

Sondeig amb entrevistes electròniques autogestionades via web, amb invitació prèvia a totes les fundacions amb correu electrònic disponible (1.526).

Qüestionari

L'elaboració del qüestionari parteix dels formularis utilitzats per la Coordinadora Catalana de Fundacions en les dues anteriors ocasions (2001 i 2008), que segueixen els criteris europeus establerts pel Programa Orpheus (projecte europeu d'estandardització de classificació de la informació). En aquesta edició s'han inclòs apartats específics sobre el finançament, la seva evolució i estratègies de canvi ([vegeu qüestionari mostra](#)).

Tecnològicament, Gaps utilitza una plataforma professional de recollida d'informació (Integra) que permet realitzar enquestes multicanal (CAPI, CATI, CAWI), amb gestió avançada de contactes i formularis sofisticats, que permeten, entre d'altres, personalitzar els qüestionaris, autoemplenar camps o introduir controls de consistència interns. Tot per garantir la millor qualitat possible en la recopilació de dades.

Recollida d'informació

El treball de camp va tenir lloc entre els mesos de maig i octubre de 2011. El 14 d'abril la Coordinadora Catalana de Fundacions va enviar un correu electrònic a totes les adreces disponibles, com a presentació de l'estudi i animant a participar-hi. El 27 d'abril es va enviar un segon correu a les fundacions associades de la Coordinadora (525) amb un vincle personalitzat per accedir al qüestionari en línia; i el 28 d'abril es va fer extensiu a la resta (1.001).

Els dies 16 de maig, 4 de juliol i 28 de juliol es van enviar recordatoris a totes les fundacions que encara no havien respost. I el 8 de setembre es va trametre una darrera invi-

tació a les fundacions associades de la Coordinadora que encara no hi havien participat. Finalment es va tancar el termini de recepció d'informació el 13 d'octubre de 2011, amb prop de 400 participants.

Malgrat que des del principi es va considerar un èxit el grau de participació, el treball de camp es va allargar cinc mesos i mig, per l'obsessió en la qualitat de la informació. En aquest sentit, es va fer un seguiment personalitzat, tant per resoldre dubtes com per evitar possibles malentesos a l'hora d'interpretar algunes dades. Des de la Coordinadora, es va establir un dispositiu especial, que permetia atendre dubtes, comprovar respostes, facilitar canals alternatius de participació (paper, fax, document electrònic, etc.) o introduir formularis rebuts per aquestes vies (no emplenats en línia).

Tractament i anàlisi de les dades

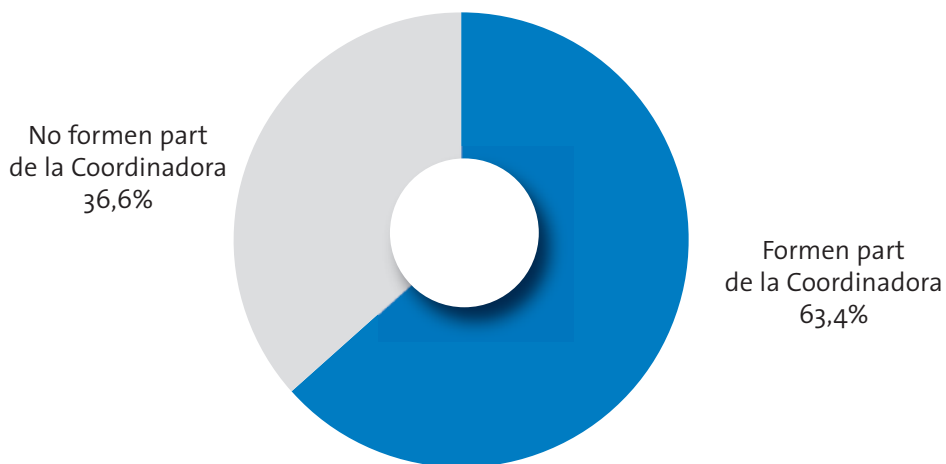
Un cop totes les enquestes van estar codificades en la matriu de dades estadística, i amb la fi de garantir la fiabilitat de la informació, es van fer proves de consistència i es van observar possibles incoherències. En algun cas l'esmena va ser senzilla i automàtica, però en d'altres va caldre retrucar al respondent per fer aclariments i, en el pitjor dels casos, si la informació no era prou veraç eliminar-la de la matriu. En aquest sentit, després de descartar algun registre, per un excés de no resposta interna, es van donar per verificades i depurades 391 enquestes.

A posteriori, per tal d'analitzar la bondat de la mostra, es va contraposar el perfil de les entitats participants al de l'univers, la qual cosa és possible gràcies a la informació facilitada per la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques, del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. La conclusió és clara: s'ha recollit la resposta de les fundacions més grans i més significatives; element molt positiu des d'un punt de vista qualitatiu, però incorpora un biaix que obliga a aplicar un factor d'elevació que permeti, finalment, extrapolar els resultats obtinguts al conjunt del món fundacional català.

PERFIL DE LES FUNDACIONS PARTICIPANTS

Percentatge de fundacions segons si són o no sòcies de la Coordinadora Catalana de Fundacions

(base: 391 fundacions)

Nombre i percentatge de fundacions segons àrea/àrees d'activitat principal

(base: 391 fundacions)

	Nombre de fundacions	% de fundacions
Cooperació/Desenvolupament	48	12,3
Cultura	130	33,2
Educació	157	40,2
Esport	21	5,4
Medi ambient	33	8,4
Recerca	104	26,6
Salut (hospitalària)	67	17,1
Serveis socials	152	38,9
Altres	18	4,6
Ns/Nc	13	3,3

Resposta múltiple: Les fundacions es poden haver classificat en més d'una àrea d'activitat principal

Percentatge de fundacions segons àmbit geogràfic d'actuació

(base: 391 fundacions)

	<i>Nombre de fundacions</i>	<i>% de fundacions</i>
Local	226	57,8
Comarcal	46	11,8
Catalunya	67	17,1
Estat espanyol	14	3,6
Unió Europea	7	1,8
Internacional	27	6,9
Ns/Nc	4	1,0

Nombre i percentatge de fundacions segons nombre de treballadors en plantilla

(base: 391 fundacions)

	<i>Nombre de fundacions</i>	<i>% de fundacions</i>
Cap	67	17,1
Entre 1 i 10	121	30,9
Entre 11 i 50	100	25,6
Entre 51 i 500	79	20,2
Més de 500	15	3,8
Ns/Nc	9	2,3

QÜESTIONARI I NOTES EXPLICATIVES

A. Dades Generals		Espai reservat per modificacions (Només ompliu si hi ha canvis)		
1.	Nom de la fundació			
2.	Població			
3.	Telèfon			
4.	Adreça electrònica			
5.	Web			
6.	Persona de Contacte			
7.	Càrrec de la persona de Contacte			

B. Origen de la fundació		
8.	Fundació creada per l'administració, les universitats o altres institucions públiques	☐
9.	Fundació privada creada per un fons patrimonial	☐
10.	Altres orígens fundacionals	☐

C. Estructura		
11.	Nombre de persones en plantilla	
12.	Nombre de socis/adherits/col·laboradors econòmics	
13.	Nombre de voluntaris	

D. Informació Econòmica dels Ingressos (només es publicarà el pressupost total, si no hi ha contraordre)				
14.	Dotació fundacional	€		
15.	Pressupost anual (ingressos)	2009	2010	2011

16. Origen dels ingressos de l'exercici tancat (2010)					
		% sobre el total d'ingressos	Ha disminuït	Igual	Ha augmentat
- Fons propis:	Rendiments patrimonials		☐	☐	☐
	Interessos o rendiments d'operacions de capital		☐	☐	☐
- Filantropia i captació de fons:	Donacions persones jurídiques		☐	☐	☐
	Donacions persones físiques		☐	☐	☐
- Activitat privada:	Quotes		☐	☐	☐
	Venda de productes o serveis (no sector públic)		☐	☐	☐
	Altres (especifiqueu):		☐	☐	☐
- Sector Públic:	Subvencions		☐	☐	☐
	Pagament per serveis (concerts,...)		☐	☐	☐
	Quines Administracions:	100%	☐	☐	☐
		%			
	UE		☐	☐	☐
	Estat		☐	☐	☐
	Generalitat		☐	☐	☐
	Diputacions		☐	☐	☐
	Ens Locals		☐	☐	☐
- Altres (especifiqueu):		100%	☐	☐	☐

17. Accions encaminades a augmentar els ingressos (durant el 2010)

	Sí	No
Campanyes de captació de quotes a particulars	☐	☐
Campanyes de captació de donacions a persones físiques	☐	☐
Campanyes de captació de donacions a persones jurídiques	☐	☐
Campanyes de captació de fons ad hoc per fer front a catàstrofes, crisis humanitàries, etc.	☐	☐
Creació de nous serveis	☐	☐
Captació de finançament públic	☐	☐
Altres accions (anoteu):	☐	☐

18. Grau de competència/concurrencia per a l'obtenció d'ingressos (resposta múltiple)

	...altres fundacions del mateix sector	...empreses que ofereixen els mateixos serveis	...administracions/organismes públics que ofereixen els mateixos serveis
Ha disminuït els recursos a repartir i es competeix per obtenir-los en relació amb...	☐	☐	☐
Sempre hem competit pels mateixos recursos en relació amb...	☐	☐	☐
No hem de competir amb altres entitats per obtenir recursos en relació amb...	☐	☐	☐

E. Informació Econòmica de la Despesa (només es publicarà el pressupost total, si no hi ha contraordre)

19. Distribució de la despesa de l'exercici tancat (2010) i variació respecte del 2009

	% sobre el total de despesa	Ha disminuït	Igual	Ha augmentat
- Compres:				
Adquisició de béns i serveis		☐	☐	☐
Adquisició o reforma de béns immobles (local)		☐	☐	☐
- Despeses corrents:				
Loguer o compra (hipoteca del local)		☐	☐	☐
Adquisició de material fungible		☐	☐	☐
Despeses corrents (aigua, llum, manteniment, etc.)		☐	☐	☐
- Despeses de personal:				
Salari		☐	☐	☐
Col·laboracions		☐	☐	☐
Dietes de viatge i representació		☐	☐	☐
- Despeses financeres:				
Préstecs, pòlisses, etc.		☐	☐	☐
- Altres (especifiqueu):		☐	☐	☐
	100%	☐	☐	☐

20. Indiqueu quines mesures heu pres per a reduir despeses durant el 2010

	Sí	No
Reducció de l'activitat	☐	☐
Canvi de proveïdors en els béns i serveis per abaratir costos	☐	☐
Compra agregada de béns i serveis	☐	☐
Reducció de la compra de béns i serveis	☐	☐
Reducció de personal intern	☐	☐
Reducció de personal col·laborador	☐	☐
Reducció d'inversions	☐	☐
Altres (anoteu):		

21. Com creieu que pot millorar el finançament de les fundacions?

	Trieu com a màxim 2 propostes
Amb una nova llei de mecenatge	☐
Amb més finançament públic	☐
Amb més aportacions privades	☐
Amb més desgravacions fiscals	☐
Amb una gestió més eficient dels recursos	☐
Oferint més serveis propis	☐
Compartint serveis amb altres fundacions	☐
Compartint projectes amb altres fundacions	☐

22. Com veieu l'eficiència de les fundacions en la prestació de serveis públics?

	En relació amb les empreses	En relació amb el sector públic
En general més eficients	☐	☐
Igual d'eficients	☐	☐
En general menys eficients	☐	☐

23. Us agràiem que afegiu un comentari sobre les qüestions que hem tractat en aquest qüestionari

NOMÉS PER A LES FUNDACIONS NO ASSOCIADES A LA COORDINADORA CATALANA DE FUNDACIONS

G. Àrees d'Activitat i Sectors Atesos

24. Àmbit geogràfic d'actuació

(Marqui una única resposta)

- Local
- Comarcal
- Catalunya
- Estat Espanyol
- Unió Europea
- Internacional

25. Principal Àrea d'activitat

(Marqui totes les àrees d'activitat que realitza la Fundació)

- Cooperació/Desenvolupament/Internacional
- Cultural
- Educació
- Esportives
- Medi Ambient
- Recerca
- Responsabilitat Social Corporativa
- Salut (hospitalària)
- Serveis socials

(Només Fundacions que la seva àrea d'activitat sigui Salut)

27. Sectors atesos de les Fundacions de Salut:

(Marqui tots els sectors atesos)

- Alimentació i nutrició
- Donacions i transplantaments
- Farmàcia
- Hospitalàries
- Recerca
- Altres (especificar: _____)

(Només Fundacions que la seva àrea d'activitat sigui Serveis Socials)

28. Sectors atesos de les Fundacions Socials:

(Marqui tots els sectors atesos)

- Addiccions
- Centres ocupacionals
- Discapacitats
- Dones
- Exclusió socials
- Família
- Gent gran
- Infància
- Inserció laboral
- Immigració
- Joventut
- Malalts crònics
- Malalts mentals
- Tutelars
- Altres (especificar: _____)

(Només Fundacions que la seva àrea d'activitat sigui Cultural)

29. Àmbits Temàtics de les Fundacions Culturals:

(Marqui tots els àmbits temàtics)

- Arquitectura i urbanisme
- Arts plàstiques
- Audiovisuals
- Conservació patrimoni
- Dansa
- Difusió pensament
- Esportives
- Filosofia i humanitats
- Literatura-edicions
- Lleure
- Música
- Promoció local
- Religió
- Teatre
- Altres (especificar: _____)

26. Altres Àrees d'activitat

(Marqui totes les àrees d'activitat que realitza la Fundació)

- Cooperació/Desenvolupament/Internacional
- Cultural
- Educació
- Esportives
- Medi Ambient
- Recerca
- Responsabilitat Social Corporativa
- Salut (hospitalària)
- Serveis socials

(Només Fundacions que la seva àrea d'activitat sigui Recerca)

30. Àmbits Temàtics de les Fundacions de Recerca:

(Marqui tots els àmbits temàtics)

- Enginyeria
- Ciències de la Salut
- Ciències Socials
- Ciències Naturals
- Tecnologies de la Informació i Comunicació-TIC
- Altres (especificar: _____)

(Només Fundacions que la seva àrea d'activitat sigui Medi Ambient)

31. Àmbits Temàtics de les Fundacions de Medi Ambient:

(Marqui tots els àmbits temàtics)

- Protecció i conservació
- Recursos naturals
- Altres (especificar: _____)

(Només Fundacions que la seva àrea d'activitat sigui Cooperació)

32. Àmbits Temàtics de les Fundacions de Cooperació:

(Marqui tots els àmbits temàtics)

- Desenvolupament
- Afers internacionals
- Altres (especificar: _____)

(Només Fundacions que la seva àrea d'activitat sigui Educació)

33. Sectors atesos de les Fundacions Docents:

(Marqui tots els sectors atesos)

- Escola Bressol
- Educació Infantil
- Educació Primària
- ESO
- Cicles Formatius
- Batxillerat
- Universitària
- Postgrau
- Educació Especial
- Reciclatge - Educació Continuada
- No reglat
- Adults
- Altres (especificar: _____)

34. Tipus d'activitat

(Marqui totes les activitats que realitza la Fundació)

- Activitat de lleure
- Ajuts individuals família
- Ajuts projectes entitats
- Arts i espectacles
- Assistència Sanitària
- Beques i premis
- Cursos – Congressos – Conferències
- Ensenyament
- Esport
- Exposicions
- Projectes cooperació i desenvolupament
- Publicacions
- Recerca
- Sensibilització
- Serveis de documentació
- Serveis Socials
- Altres (especificar: _____)